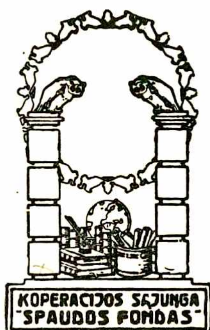
LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA

TREČIAS TOMAS

Batoras — Bohatta

LEIDĖJAS „SPAUDOS FONDAS", KAUNE

Bervidiečiai (Scrophulariaceae), augalų šeima iš dviskilčių (Dicotyledones), iš Tubiflorae eilės. Yra apie 2600 rūšių visose klimato juostose, bet daugiausia jie auga šiltuose kraštuose. B. yra daug Lietuvoje. Tai yra žolės arba krūmai, tik Paulownia yra medis. Vainikas yra mangis iš 4 arba iš 5 lapelių, netaisyklingas, dažnai susidaro iš dviejų lūpų, viršutinės ir apatinės. Kuokelių yra 5, 4 arba tiktai 2. Piestelė yra viršutinė ir susidaro iš dviejų gūštų, vaisius yra dėžutė arba uoga su daugybe sėklų. B. yra visa eilė dekoratyvinių augalų, pvz. žioveinis — Antirrhinum (ž.); Penttemon

(ž.); Rusmenė — Digitalis (ž.); Calceolaria (ž.). Yra, bet nedaug vaistinių augalų, pvz. rusmenė, Tubė Verbareum (ž.). Dekoratyvinis medis, kuris dažnai yra auginamas v. Europoje, yra Paulownia (ž.). Pusiau parazitai (ž.), yra Barškutis — Alectorolophus, Rhinanthus (ž.); Kūpolis — Melampyrium (L.); akišvietė — Euphrasia (L.), glindė — Pedicularis (L.). Iš kitų B. Lietuvoje dar auga bambažolė — Linaria (ž.); berventė — Veronica (ž.); bervidis — Scrophularia (ž.). K. Rg,

Beržiečiai (Bertulaceae) augalų šeima iš dviskilčių (Dicotyledones). Sumedėję augalai, kurie numeta lapus žiemos metu. Žiedai yra vienalytiniai, randasi žirginiuose. Vaisius yra riešutėlis arba riešutas. B. yra apie 70 rūšių, kurie auga vidutinio ir šiaurės klimato kraštuose, kur jie yra labai išsiplatinę. Europoje jie toliausiai eina į šiaurę ir sudaro poliarinę miškų sieną. B. yra dvi pošeimės: viena su gentimis alksnis — Alnus (ž.) ir beržas — Betula (ž.), o kita su gentimis lazdynas — Corylus (ž.) ir skroblas — Carpinus (ž.) ir Ostrya, kuri Lietuvoje neauga. *K. Rg.*

Bijūnas Paeonia (šeim. Ranunculaceae) daugmečiai, gražiažiedžiai augalai ligi 75 cm aukšt., kurie auga Lietuvos soduose. Geriausiai tinka kultūrai Lietuvoje P. albiflora Pall. iš Sibirijos, turįs apie 300 gražių pilnažiedžių formų: baltų, šviesiai geltonų, rausvų, šviesiai gelsvų, raudonų ir tamsiai raudonų. Geriausiai auga pusiau pavėsyje dauginamas šaknų dalijimu rudenį, nes kitaip dauginant nežydės pirmą vasarą. Žemės reikia maistingos. Iš kitų rūšių reikia pažymėti nepilnažiedžių: P. Mlokoseviczi Lomak. iš Kaukazo, P. Aenuifolia Pall. smulkiais lapais ir P. Wittmanniana Hartwis. iš Kaukazo, P. arborea Don. iš Kinų ir Japonijos, jie gražesni iš visų. Auga ligi 1½ m aukštumo, turi daug pilnažiedžių atmainų dideliais žiedais. Lietuvoje daugiausia iššąla ir todėl kultūrai netinka. Daugina juos tik skiepijimu į P. officinalis arba albiflora šaknis. P. officinalis L. šaknys ir žiedai duoda vaisių. *K. Rgl.*

Birštono kilpos augmenija rodo daug ypatybių. Ją tyrinėjo lenkų botanikas Lapčinskis apie 1880 ir prof. K. Regelis 1933. Augmenija charakteringa savo halofitais, t. y. augalais, reikalaujančiais sūraus vandens. Šie augalai auga drėgnoje pievoje greta šaltinių, o šiaip Lietuvoje jie auga jūros pakraštyje arba retai kur krašto viduje. Tat yra Triglochin maritimus (Naryčiažolė pajūrinė), Scirpus maritimus (Melda jūrinė), Scirpus Tabernaemontani (Melda melsvoji), Trifolium fragiferum (Dobilas pieštavaisis).

K. Łapczyński Półwysep Birsztański 1886 Pamiętnik Fizyograficzny; *C. Regel* Die halophytenwiesen in Litauen, Montevideo, 1934. *K. Rg.*

Bitkreslė (Tanacetum L.) augalų gentis gražiažiedžių šeimos. Tat yra žolės, augančios Europoje ir Azijoje, labai panašios į Chrysanthemum ir Pyrethrum gentis. Be B. arba ežės auksažiedės (ž.) (Tanacetum vulgare L.) yra dar Tanacetum Balsamita L. arba Pyrethrum Balsamita Willd. arba Chrysanthemum Balsamita iš Rytų kraštų (Mažoji Azija, Armenija, Persija). Ž. Pyrethrum. *K. Rg.*